

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Regvla XLII. Accessorium naturam sequi congruit principalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

aliis quibusdam casibus, de quibus apud Glos. & Dd. hic.

Ubi itaque lex vel conventio partium, pluralis numeri meminit, in dubio ad hanc Regulam confugitur, ut scilicet, duo sufficiant, *jurib. ante alleg.* Neque enim hæc pluralitas ad Græcorum loquendi usum revocari debet, qui si de duobus sermo est, duali; si de tribus vel plu-

ribus, plurali numero regulariter uti solent.

Sed neque ad pronomina pertrahenda est, ut sunt *nos, vos, nostrum, vestrum*: quæ etsi naturâ suâ plura denotent, in Pontificibus tamen & Principibus, aliisque insignioris notæ viris, ubi vel ipsi loquuntur, vel ad eos sermo est, non pluralitatem designant sed majestatem, sive dignitatem.

REGULA XLI.

Imputari non debet ei, per quem non stat, si non faciat, quod per eum fuerat faciendum.

Sumatur exemplum ex c. 1, *Ext. De clerico agrot.* Quo Clericus ægritudine impeditus beneficii sui fructus percipit; quia per eum non stat, quod minus Ecclesiæ inserviat. Et ex responso Pauli J.C. de servo, cui libertas legata est, si uno anno hæredi inservisset; Si enim propter valetudinem, aut aliam justam ob causam servare non possit, quod nihilominus hoc tempus anno imputetur, *ext. est in l. 4, §. Stichus si hæredi D. De statu lib.* Similiter is, cui parochialis Ecclesia collata est, licet intra annum ad præ possessionis cogatur ordinem presbyterii suscipere, excusatur tamen, si justâ ratione præpediatur, *c. commissus 3, §. 2, De elect. lib. 6.* Hinc rectè quoque dicimus, non valenti agere non currere præscriptionem, *ext. l. 1,*

§. fin. C. De annali præscript. adde Gl. & Atlicianus 35 D. De servit. rustic. præd. Hæc enim & id genus alia, ad hanc Reg. pertinent. Quæ tamen si facta tertii evenerint, magis est, ut impedito impotentur, *l. 2, §. fin. D. Si quis cautionib. vide ibi Castren. & alios*; licet in integrum restitui possit, *l. 1, & passim D. Ex quib. caus. majores.* Quod si ipse hoc effectavit aut causam præstitit, non est, quod illi succurratur; propter juris sententiam, quæ casus illi adscribitur, cujus culpâ accidit, *cap. unico D. De commod. cap. 2, Ext. De disp. in V. culpa, adde Glos. ad l. 5, §. sed interdum D. Commod. neque excusati meretur, qui sibi necessitatem iniecit, l. Si fidejussor 7, §. 1, in fine D. Qui facildare cog. adde l. 2, §. si quis tamen D. Si quis cautionib.*

REGULA XLII.

Accessorium naturam sequi congruit principalis.

Prinipale appellamus, quod in re præcipuum est, & quasi causa illius, quod accedit. Horum itaque ea ratio se connexio est, ut, principali posito vel infirmato, itidem accessorium ponatur vel infirmetur. Varia hujus Reg. exempla utroque jure extant. Ut ecce, gratia S. Pontificis, sicut ejus mortem non exspirat, ita neque executorum in eam rem datorum potestas, quæ accessoria est, *c. Si super 9, Ext. De off. & pot. jud. deleg.* Item mandatâ causæ cognitione, & citatio partium & coercitio contumacis, aliaque, quæ ad ipsam causam spectant, tacitè continentur, *cap. 5, Ext. eod.* Item prædium legato vel vendito, comitatur & hortus, servitutes, reliquaque ad prædium pertinentia, *l. Prædium 91, circa fin. D. De legat. 3, l. pen. §. 1, D. Si servit. vind. l. Si æquiductus 47 in fine cum 2, l. segg. D. De contrah. empt. l. Creditor 52*

§. fin. D. De action. empt. Neque interest, quanti sit accessorium, sive plus in eo sit, quam in principali, sive minus, *l. Cum aurum 19, alias incipit, Esti non sunt §. pervenimus D. De auro & arg. leg. junctâ l. Si in emptione 34, circa princ. D. De contrah. empt.* Exceptâ tamen fidejussione, quæ in majorem summam sive causam daretur, quam est obligatio principalis, contrahi non potest, *§. fidejussores Inst. De fidejussor. l. Gracè §. illud D. eod. tit.*

Exempla de sublato vel vitiatò principali hæc adferri possunt. Liberato reo liberantur & fidejussor, *re Inst. Quib. mod. toll. oblig. in princ. l. fin. D. De pact. & pignora, l. Acceptam 19, C. De usuris, l. Item liberatur 6, §. 1, D. Quib. mod. pign. vel hypoth. sol.* Rupto paterno testamento, quod principale est, concidunt & pupillares tabulæ, quæ accessoriae sunt, *l. Papinianus 8, §. sed nec impuberu D. De inof. ta-*

stam. & s. liberis Inst. De pupil. substit. Et matrimonium si non subsistit, nec dos, nec donatio propter nuptias intelliguntur, cap. 5, Ext. De donat. inter vir & uxorem, l. 4, C. De incest. & inut. nupt. l. 3, D. De iure dot. Aliaque ad illustrandam hanc Reg. adferri possunt, quæ consulto brevitate caula omittimus.

Quæ tamen ita exaudienda sunt; nisi & ipsum accessorium certa quadam ratione principale sit, ut in specie cap. Debitorum 6, Ext. De iurejur. ubi iuramentum de solvendis usuris impleri iubetur, etiam si ipsa obligatio usuratum, cui accedit, non subsistat. Quia id evenit, quod ex iuramento propria obligatio nascatur inter Deum & jurantem, sicut indicat cap. Debitorum in verb. domino reddere iuramentum, can. Si peccatum 21, qu. 1. Matth. 5, paulo post med. Idem accidit in alienatione dotis, & renuntiatione paternæ hæreditatis; quæ etsi ipso iure nullæ sint, sustinentur tamen propter accessionem iuramenti, cap. Cum contingat 28, De iurejur. cap. 2, De pact. lib. 6, quia, ut dixi, ex iuramento propria obligatio nascitur. Hinc generaliter à SS. Canonibus servari iubetur iuramentum, quod non vergit in dispendium salutis æternæ, nec redundat in alterius detrimentum, d. cap. Cum contingat in fine & in d. cap. 2, adde cap. 2, De iurejur. in 6, In stipulatione facta alteri idem videmus; quæ licet per se non valeat, ubi tamen stipulatio pœnæ illi adiicitur, statim prior stipulationi metu pœnæ adjectæ: siquidem pœnalis hæc stipulatio quamvis accessoria videatur, verè

tamen principalis est, cui altera, quæ ipso iure non valet, per modum conditionis inest, s. alteri Inst. De inutil. stipul.

Illud Doctorem ingenia fatigat, cur contractibus à minoribus xxv. annis sine tutoris vel curatoris auctoritate celebratis, fideiussor, l. Si pupillus 127, D. De verb. oblig. junct. l. Quod pupillus 41, D. De condic. indeb. & pignus accedere possunt, l. Esit in 9, C. De prad. & alia reb. min. Rationem verò ego hanc video, quod minores ex suo contractu naturaliter saltem obligentur, l. 1, D. De novat. naturali obligationi fideiussor rectè accedit, l. Insti in princ. De fideiussor. quemadmodum & pignus, l. Res hypotheca 5, l. Quasitum 14, D. De pignor. Neque refragatur textus in d. l. Quod pupillus 41, D. De condic. indeb. ubi dicitur, pupillum promittentem sine tutoris auctoritate ne naturâ quidem debere: quia hoc verum est, quoad pupilli personam, quam lex obligationi naturali eximit; si ve, ut rectius dicam, effectum naturalis obligationis quoad pupillum impedit, non verò quoad intercessorem pupilli, cujus respectu naturalis obligatio ex contractu pupilli effectum suum retinet, cum lex tantum liberare velit pupillum, non intercessorem ejus. Sic omnis difficultas, quæ contra hanc Reg. ex l. Si pupillus D. De verb. oblig. junct. d. l. Quod pupillus & l. Esit in 9, C. De prad. & al. reb. minor. concitatur, faciliè submovetur, Adde quæ suprâ retulimus, ad c. Cum quid prohibetur eod.

REH V L A XLII.

Qui tacet consentire videtur.

Hæc Regula si necè inspiciatur, defendi non potest: igitur ad certas species coartanda est. Etenim multis casibus accidit, ut sciens & tacens non censetur consentire; qui alibi recensentur, in l. Sicut 8, §, non videtur D. Quib. mod. pig. vel hypoth. sol. in l. Filius familias 8, §, murus D. De procur. in l. 4, D. De servit. urb. in l. penult. D. De furt. adde & can. 77, de consec. dist. 4, Quorum ea ratio est, quod nemo in dubio præsumatur taciturnitate sua se obligare velle, vel aliter sibi obesse, arg. l. Cum de indebito 25, D. De probat. & l. fin. C. Unde vi. Itaque ut huic Reg. locus sit, necesse est in

tacente & coniecturam aliquam concurrere, quæ consensus suadeat; veluti est inter coniugatos, ut in l. Filius familias 10, D. Ad S. C. Maced. in l. 2, D. Ad municip. in l. 1, C. De decurion. in cap. unico §, porri De respons. impub. lib. 6. Item cum de tacente utilitate agitur, ut in l. Si remunerandi 6, §, si passus D. Mandat. vel de favore rei, qui absens constituit procuratorem, datis ad eum literis. Nam hic sciens prudensque literas recipiens, neque protestans, censetur tacite in se suscipere defensionem rei absentis, juxta cap. 1, De procur. in Clement. Quibus casibus tacens pro consentiente habetur.

REGU;